

8. Συζητώντας για τα όριά μας

ι. Όλα επιτρέπονται;

Όλα επιτρέπονται; Ποιος ξέρει και ποιος καθορίζει το σωστό; Γιατί να υπάρχουν τόσοι περιορισμοί στη ζωή μας; Ποιος αποφασίζει για μας; Γιατί πάντα οι μεγαλύτεροι; Τι μπορεί να συμβαίνει όταν δεν υπάρχουν όρια;

Η Ζένια παίρνει τις καραμέλες. Περιμένει να τον ακούσει να της βγάλει κανένα λογύδριο για «τις βλαβερές συνέπειες του καπνού», αλλά ο θεός της έχει ήδη απομακρυνθεί. Βρίσκεται κιάλας στην πόρτα.

«Λεωνίδα! Στάσου ένα λεπτό». Κοντοστέκεται απορημένος.

«Να... θέλω να σου πω ότι είσαι πολύ εντάξει, να πούμε».

«Και βέβαια είμαι εντάξει. Αλλά... πώς σου ήρθε ξαφνικά αυτό;»

«Είσαι ο μόνος που δε με πνίγει στις συμβουλές... τα “πρέπει” και τα “κάνε αυτό” και “μην κάνεις εκείνο”... Λες τη γνώμη σου, αλλά δεν το παίζεις μονοπώλιο. Δεν είσαι σαν το μπαμπά και τη μαμά, που μ’ έχουν ταράξει στις απαγορεύσεις και στις προστακτικές... Με σέβεσαι εσύ!»

«Φυσικά σε σέβομαι. Άλλωστε, δε θα ’σαι πάντα δεκαεφτά χρόνων! Απ’ το τοπίο της εφηβείας περαστική είσαι κι εσύ, όπως όλοι μας. Μήπως όμως είσαι λίγο αυστηρή με τους καημένους τους γονείς σου;»

«Δε με καταλαβαίνουν. Οι κουβέντες μαζί τους δε βγάζουν πουθενά».

«Μα γιατί;»

«Γιατί όλο “μη” και “πρόσεχε” είναι. Κι εγώ... Εγώ δε θέλω να μου λένε τι να κάνω!»

Βεατρίκη Κάζολα-Σαμπατάκου, *Δε θέλω να μου λένε τι να κάνω.*

Ο δάσκαλος κρατούσε στο κάθε χέρι από μια μεγάλη φουσκωμένη σακούλα, ανέβηκε στο βάθρο και τις ακούμπησε κάτω από το μαυροπίνακα.

Τι 'ναι τούτες οι σακούλες; Παραξενεύτηκαν οι μαθητές κι έτριξαν τα θρανία. Ο Πασχάλης ψιθύρισε στο Λευτέρη:

Αλλού γι' αλλού ο άνθρωπος...

Ο δάσκαλος κάθισε στην έδρα του, έκανε να μιλήσει, δε μίλησε, σηκώθηκε, προχώρησε ως την άκρη του βάθρου και τότε είπε:

Παιδιά μου, σήμερα θα κλέψω λίγη ώρα από το μάθημα ιστορίας γιατί έχω να σας πω κάτι σημαντικό.

Οι μαθητές τέντωσαν τ' αυτιά τους. Ούτε ένα κιχ.

Σας έφερα βιβλία. Όχι σχολικά. Βιβλία που έγραψαν συγγραφείς για παιδιά, παραμύθια και μυθιστορήματα. Τα διάβαζα όταν ήμουν μαθητής του δημοτικού και του γυμνασίου. Θα σας τα μοιράσω κι αν θέλετε τα διαβάζετε. Λέω ΑΝ ΘΕΛΕΤΕ, γιατί τα εξωσχολικά βιβλία δεν πρέπει αναγκαστικά να τα διαβάζετε. Όλη σας η μέρα είναι γεμάτη ΠΡΕΠΕΙ. ΠΡΕΠΕΙ να σηκωθείτε νωρίς το πρωί για να πάτε σχολείο, ΠΡΕΠΕΙ να διαβάσετε ιστορία, γεωγραφία, συντακτικό, ΠΡΕΠΕΙ να λύσετε τις ασκήσεις των μαθηματικών, ΠΡΕΠΕΙ να είστε υπάκουοι, φρόνιμοι, προσεκτικοί την ώρα του μαθήματος, ΠΡΕΠΕΙ, ΠΡΕΠΕΙ, ΠΡΕΠΕΙ... Αμάν!

Ζωρζ Σαρή, Ο κύριός μου.

ii. Ποιος ξέρει και ποιος καθορίζει το σωστό;

Εκείνο που υποστήριζε ο καθηγητής στην εκπομπή για το νόμο της σιωπής, ήταν το τελειωτικό χτύπημα για τη συνείδηση της Κατρίν. Πότε μίλησαν οι μεγάλοι στα παιδιά, πότε τα ρώτησαν οι επιστήμονες, πότε ενδιαφέρθηκαν πραγματικά για το τι συμβαίνει στα σχολεία; [...]

– Όλο μεγάλα λόγια είστε εσείς οι μεγάλοι. Διαπιστώσαμε τούτο, διαπιστώσαμε το άλλο. Αριθμοί, χαρτιά, και το πώς το είπε εκείνος με τα γυαλιά, «επίπεδα βίας» ή κάπως έτσι; Ζείτε αλλού, έκανε η Κατρίν. Ούτε περνάει από το μυαλό σας τι είναι ο νόμος της σιωπής. Ποιοι φτιάχνουν νόμους, μου λέτε; Εσύ γιατί δε ρώτησες εκείνον από το υπουργείο τι ξέρει από βία.

Οι δυο γονείς είχαν παγώσει. Την άκουγαν ανήμποροι να αντιδράσουν.

(την επόμενη μέρα)

Η Κατρίν ανέβηκε στο πεζούλι για να τη βλέπουν και να τους βλέπει όλους [...] και πιάστηκε από τη σιδεριά.

Γεωργία Στύλου, από την εικονογράφηση του βιβλίου

Λοιπόν, ξέρουμε τι έχει συμβεί. Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια, είπε κι η φωνή της έγινε πιο τραχιά.

Προτείνω να το λύσουμε μόνοι μας. Η κάθε τάξη, το κάθε τμήμα να κάνει συνέλευση και να αποφασίσει το τέλος του νόμου της σιωπής. Να μιλήσουμε πρέπει. Τι καθόμαστε και μυξοκλαίμε; Τι νομίζετε πως θα μας πούνε... πάλι σε εμάς θα τα ρίξουν. Ναι, είμαστε ζωηροί, ε, και; Οι μεγάλοι δεν ήταν ποτέ παιδιά; Να πάρουμε την υπόθεση στα χέρια μας. Δε χρειάζεται ούτε βία ούτε τιμωρίες.

– Πες τα, Κατρίν, ακούστηκε από κάτω [...] κι αμέσως τα παιδιά ξέσπασαν σε χειροκροτήματα και φωνές.

Σε λίγο, έξι μεγάλες ομάδες συζητούσαν στην αυλή του σχολείου, ενώ στη μεγάλη αίθουσα οι γονείς και οι δάσκαλοι προσπαθούσαν να βρουν λύσεις. Οι αποφάσεις των παιδιών ήταν γρήγορες: επιστράτευσαν τη φαντασία και το χιούμορ τους κι έβγαλαν τις ευαισθησίες και τους προβληματισμούς τους. Οι μαρκαδόροι πήραν φωτιά και τα συνθήματα συναγωνίζονταν με τις ατάκες: ΜΙΛΑ, ΝΑ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ, ΟΣΟ ΜΙΛΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΣΑΙ, ΟΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΙΣΟΙ, ΟΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ, ΔΩΣΤΕ ΤΑ ΧΕΡΙΑ, ΤΕΛΟΣ ΤΑ ΜΙΣΗ ΓΙΑ ΛΥΣΗ, ΟΠΟΙΟΣ ΦΟΒΑΤΑΙ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΚΟΙΜΑΤΑΙ, ΑΛΛΑΞΤΕ, ΜΙΑ ΑΓΚΑΛΙΑ ΚΙ ΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙ ΚΑΝΟΥΝ Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ, Η ΑΓΑΠΗ ΣΕ ΟΜΟΡΦΑΙΝΕΙ...

Τα πολύχρωμα χαρτιά κολλήθηκαν στα κάγκελα του μαντρότοιχου και ένα πανηγύρι στήθηκε στην αυλή. Τα γέλια, τα τραγούδια κι οι χαρές περίσσεψαν, ενώ οι γονείς με τους δασκάλους ακόμη συζητούσαν.

B. Τασιόπουλος, *Γιατί απέναντι;*

Ερωτήσεις - Προτάσεις για εργασίες και δραστηριότητες στην τάξη

1. Σκεφτείτε και γράψτε τρία όρια που βάζουν στη ζωή σας η οικογένεια και το σχολείο. Κατόπιν, σε συνεργασία με τον/την διπλανό/ή σας, εντοπίστε τα κοινά και τα διαφορετικά. Στη συνέχεια συνεργαστείτε με μια άλλη δυάδα για να διερευνήσετε τα κριτήρια αυτών των ορίων.
2. Σε μικρές ομάδες σκεφτείτε ένα ομαδικό σας παιχνίδι (π.χ. ποδόσφαιρο, μπάσκετ, επιτραπέζιο) και φανταστείτε ότι αποφασίζετε να το παίξετε χωρίς να ισχύει κανένας κανόνας του παιχνιδιού. Καταγράψτε τα προβλήματα που πιστεύετε ότι θα δημιουργηθούν στην ομάδα και εξηγήστε γιατί.

